

Ι. ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ

2001-2008

Φωτοαντίγραφο μιας νύχτας

«Ένα, κόκκινο, μονό!»

Η εκφώνηση του αριθμού που κερδίζει διώχνει από κοντά μου τους δύο παίκτες με τα μούτρα κατεβασμένα. Ο ένας κουνάει το κεφάλι του αποδοκιμαστικά, αναλύει με περισπούδαστο ύφος γιατί το «ένα, κόκκινο, μονό» ήταν το τελευταίο νούμερο που θα περιμένε κανείς να έρθει αυτή τη δεδομένη στιγμή, έπειτα από μια τέτοια αλληλουχία αριθμών – δέκα μονά στη σειρά. Σκάνδαλο!

«Τον έχω βάλει στο μάτι», λέει και με δείχνει με ζήλο, εμένα τον υπαίτιο για το ένα, το κόκκινο, το μονό. Τα υπόλοιπα μονά τα είχε φέρει η Ναταλία που δούλευε στο πόστο μου μέχρι πριν από ένα λεπτό, όταν ήρθα να την απαλλάξω από τα καθήκοντά της.

«Ναι», συμφωνεί κι ο άλλος. «Τέτοιο βρωμόχερο μια φορά στα χίλια χρόνια. Να τον φωνάξεις στο σπίτι σου να σου σπάσει το ρόδι...»

Τους χαζεύω αδιάφορος μέχρι να φτάσουν στο μπαρ. Γνωστές φάτσες και οι δυο τους, βραδινοί τύποι, μαθημένοι να χαϊδεύουν ο ένας τ' αυτιά του άλλου με πολύπλοκες θεωρίες, αριθμολογικούς

πίνακες, μαγικές συζυγίες. Δικαιολογούν έτσι το χέρι που μπαίνει όλο και πιο βαθιά στην τσέπη τους και σταματημό δεν έχει, ταΐζει ένα ένα τα χαρτονομίσματα στο στόμα της θεάς Τύχης. Ξέρω πως μεταξύ τους έχει ξεκινήσει ένας άτυπος διαγωνισμός: Ποιος δαγκώθηκε πιο πολύ, ποιος κινδυνεύει να φαγωθεί περισσότερο, ποιανού η γυναίκα περιμένει τη διατροφή στο τέλος του μήνα, ποιος τέλος πάντων είναι μεροκαματιάρης άνθρωπος και δικαιούται να ζητάει δανεικά από τον άλλο, γιατί «μετά τον άσο, το έχω τσεκάρει πως εμφανίζεται συχνά το εννέα, να το δεις που θα βγει και θα ρεφάρω, δώσε και σ' τα επιστρέφω αύριο, τι ψυχή έχει ένα πενηντάρικο;»

Καθώς ο ψίθυρός τους απομακρύνεται, αφήνομαι σ' αυτή την πνιγηρή αίσθηση του ξαναϊδωμένου. Κάθε στιγμή φωτοαντίγραφο μιας άλλης. Καρμπόν περιστατικά, και το μελάνι να μη λέει να ξεθωριάζει μέχρι τη νιοστή επανάληψη – είναι ο απόηχος της συνομιλίας των δύο αντρών, τα είδωλά τους πολλαπλασιασμένα, καθρέφτης μέσα σε καθρέφτη, τα ίδια λόγια για νούμερα που τάχα δεν έπρεπε να έρχονται με αυτή τη σειρά, για άλλα που έπονται και θα φέρουν το χρήμα πίσω. Νύχτες που κυλούν απαράλλαχτα στον ίδιο ρυθμό, μα έχω χάσει το μέτρημα πια – πέντε χρόνια, έξι; Ή μήπως μόνο ένα βράδυ, διεσταλμένο σε κάποιον υπερθετικό βαθμό;

Φταίει ετούτο εδώ το υπόγειο που χωνεύει το χρόνο. Δεν υπάρχουν ρολόγια στους τοίχους και τα λεπτά κυλούν βασανιστικά αργά. Έχω ακούσει που λένε για τις μικρές ώρες της νύχτας πως τρέχουν και χάνονται σαν το νερό, όμως εδώ κάθε στιγμή είναι μαζί και μια αιωνιότητα. Κάθε λεπτό απαράλλαχτο – πανομοιότυπες κινήσεις των χεριών πάνω από το ταμπλό της ρουλέτας, προκάτ εκφωνήσεις στοιχημάτων, τα γνωστά απογοητευμένα βλέμματα. Κάθε περιστροφή της μπίλιας στον τροχό χωράει μέσα της ολόκληρες ζωές. Παραδίπλα, η τράπουλα μοιράζεται στους παίκτες ξανά και ξανά και κανείς δε θυμάται να

πει ποια φύλλα φανερώθηκαν στην προηγούμενη πάσα, ποιος νικάει – αν νικάει ποτέ κανείς – και πόσα λεφτά παίρνει.

Ένα αξύριστο μούτρο – γένια που κόβουν στις άκρες σαν λεπίδια – έρχεται προς το μέρος μου, με κοιτάζει γεμάτο καχυποψία καθώς σκύβω πάλι πάνω από τον τροχό της ρουλέτας να ρίξω την μπίλια. Διαβάζει φωναχτά το όνομά μου πάνω στο ασημένιο ταμπελάκι που έχω καρφισωμένο στο πέτο και είναι λες και με προειδοποιεί για κάτι.

«Παύ-λος», συλλαβίζει, μα εννοεί: «Πρόσεχε, ξέρω ποιος είσαι, μπορώ να μάθω πού μένεις, δε σε παίρνει να μου τη φέρεις».

Κρατά στα χέρια μια μάρκα του ενός ευρώ, τη μεταφέρει νευρικά από το ένα χέρι στο άλλο. Είναι η τελευταία του, κι αυτό σημαίνει πως το πρόσωπό του συσπάται νευρικά όσο η ταχύτητα της μπίλιας ελαττώνεται και ετοιμάζεται να καθίσει πάνω σε κάποιο νούμερο. Ακόμη κι αν δεν είχα δει τα χέρια του άντρα, θα μπορούσα να το καταλάβω από την έκφρασή του πως αυτή η μάρκα είναι η τελευταία του.

Έχω συναντήσει ακριβώς την ίδια έκφραση σε εκατοντάδες άλλα πρόσωπα σαν το δικό του. Είναι εκείνη η απεγνωσμένη στιγμή πριν από την ολοκληρωτική ήττα, εκεί απ' όπου ξεπηδούν οι πιο απίθανες μυθολογίες με ολόκληρες αυτοκρατορίες, επιχειρηματικούς κολοσσούς και πολυεθνικά δίκτυα να χτίζονται πάνω σε μια τελευταία ηρωική μάρκα. Τότε που η τύχη αποφασίζει να δείξει το καλό της πρόσωπο σε ένα ανέλπιστο σερί επιτυχιών. Τότε που τα μαθηματικά παύουν μαγικά να ισχύουν και οι νόμοι των πιθανοτήτων είναι ένα κοστουμί κομμένο και ραμμένο στα μέτρα σου.

Λίγο πριν ανακοινώσω τη λήξη των στοιχημάτων, ο άντρας τοποθετεί τη μάρκα πάνω στο ταμπλό – ποντάρει στα μαύρα και κλείνει τα μάτια καθώς ακούει την μπίλια να χοροπηδάει αναποφάσιστη πάνω στο μέταλλο του τροχού.

«Εννέα, κόκκινο, μονό», ανακοινώνω με όση επισημότητα ταιριάζει σε έναν τελευταίο ασπασμό.

Τοποθετώ το δείκτη στο νούμερο που κερδίζει και μαζεύω τη χαμένη μάρκα του άντρα. Αποφεύγω το βλέμμα του, αλλά τον αισθάνομαι να με μετράει από πάνω ως κάτω με επιμονή. Από την ένταση της στιγμής ακόμη και τα γένια του μεγάλωσαν μερικά χιλιοστά – στιλέτα έτοιμα να μπηχτούν στις σάρκες μου.

«Επίτηδες το έκανες, κωλόπαιδο;» ρωτάει μέσα από τα δόντια του και δαγκώνεται.

Σηκώνεται να φύγει, σκοντάφτει στην καρέκλα και αρχίζει να βρίζει. Είμαι σίγουρος πως αν αφουγκραστώ με προσοχή, κάποιες από τις βλαστήμιες του θα κρέμονται κιόλας γλιστερές στις άκρες των κλαδιών του γενεαλογικού μου δέντρου, θα λερώνουν με νικοτίνη, χολή κι απογοήτευση τη μάνα μου και τον πατέρα μου.

Στέκομαι πίσω από το τραπέζι της ρουλέτας ατάραχος, όχι επειδή έχω ακούσει χειρότερες προσβολές, ούτε γιατί σε λίγο ξημερώνει και τελειώνει η βάρδια μου. Μένω ανέκφραστος – άψυχο έκθεμα σε μουσείο κέρινων ομοιωμάτων – γιατί έτυχε να είμαι εγώ αυτός που βρίσκεται από τη μέσα μεριά του τραπεζιού κι όχι εκείνος. Αυτή η διαφορά της θέσης σημαίνει πως ο νόμος των πιθανοτήτων είναι στ' αλήθεια ένα κοστούμι κομμένο και ραμμένο στα μέτρα μου και, όπως λέει ο Ξανθός – το αφεντικό μου –, ένα τόσο σπάνιο κοστούμι δε σηκώνει παρεξηγήσεις και νταηλίκια. Απαιτεί τακτ, νηφαλιότητα και επαγγελματισμό, είτε είσαι κρουπιέρης σε κάποιο πολυτελές καζίνο του Μόντε Κάρλο είτε σε τούτη εδώ την παράνομη τρύπα, οχυρωμένη με γυψοσανίδες, ώστε να θυμίζει κανονική αίθουσα και όχι παλαιολιθικό απόπατο.

Βεβαίως ο Ξανθός δεν είναι από εκείνους τους ανθρώπους που χρησιμοποιούν λέξεις όπως «τακτ» και «νηφαλιότητα», αρ-

κείται μόνο να σου θυμίζει τη θέση υπεροχής σου με κάτι άγαρμπα, κουτσουρεμένα αγγλικά («the house always wins») κι αυτό στο δικό του λεξικό πάει να πει «όσο ο παίκτης σε λούζει με χριστοπαναγίες, εσύ βγάζεις το σκασμό». Η χριστοπαναγία είναι ο δείκτης Nikkei της μικρής μας επιχείρησης, κι όσο πιο ψηλά ανεβαίνει αυτός ο δείκτης, τόσο πιο γεμάτες οι τσέπες του Ξανθού. Και όσο οι τσέπες του Ξανθού είναι γεμάτες, κανείς μας δεν είναι ποτέ ζημιωμένος.

Εξήντα ευρώ μεροκάματο – χώρια τα πουρμπουάρ – δεν είναι αστεία υπόθεση.

«Νυχτοκάματο», σπεύδει να με διορθώσει η Ναταλία.

Ήταν ήδη δέκα χρονών όταν ήρθε στην Ελλάδα από τη Ρουμανία, μα το λεξιλόγιό της είναι πιο πλούσιο από το δικό μου. Πέντε το πρωί διασχίζουμε τα σκοτάδια της Συγγρού με τα πόδια – μπροστά εγώ, πίσω εκείνη. Μετράμε στο δρόμο την είσπραξή μας σαν μικρά παιδιά που μόλις είπαν τα κάλαντα, όσο γύρω μας τα ανεμικά φώτα της πόλης ξεψυχάνε και η κίνηση μεγαλώνει.

«Εβδομήντα πέντε», ανακοινώνω και ανοίγω το βήμα να φτάσω στο απέναντι πεζοδρόμιο.

«Ενενήντα», λέει εκείνη πίσω μου θριαμβευτικά.

Αν ήταν μια άλλη βραδιά, θα έκανα το ίδιο κουρασμένο αστείο, όπως τόσες και τόσες φορές – «αν είχα κι εγώ βυζιά, δε θα έπεφτα ποτέ κάτω από ογδόντα» –, όμως δε λέω τίποτα, γιατί τα αυτοκίνητα θα μας βρουν στη μέση της διάβασης και γιατί σήμερα είναι τα γενέθλιά μου και ήθελα κατά βάθος να ήταν όλα διαφορετικά: να μη δούλευα νύχτα, να έβγαζα περισσότερα λεφτά από τη Ναταλία, να μην έκανα ποτέ χοντροκομμένα αστεία μπροστά της για να φαίνομαι σκληρός και, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, στο σχόλασμα να περπατούσαμε πάντα ο ένας πλάι στον άλλο.

Προπορεύομαι μόνο για αντιπερισπασμό. Στην πραγματικότητα, τρέχω από πίσω της από τη στιγμή που τη γνώρισα.

Τουλάχιστον έτσι δε βλέπει να καθρεφτίζονται στα μάτια μου οι κοκκινωπές ανταύγειες των sex shop της Συγγρού που αφήνουμε πίσω μας. Είναι βραδιές που όλα αυτά τα ερωτικά βοηθήματα στις βιτρίνες μοιάζουν να μου βγάζουν τη γλώσσα περιπαικτικά, σαν να κοροϊδεύουν τον έρωτά μου για εκείνη, μα μία στο τόσο κάτι περίεργο συμβαίνει, το πάθος μου φουντώνει έτσι ανεξήγητα κι ακόμη κι αυτές οι ανίερες συλλογές – το γυαλιστερό βινύλιο, οι πλαστικοί φαλλοί – μοιάζουν με τα ερωτικά ποιήματα που της γράφω στα κρυφά.

Η σημερινή θα ήταν μια βραδιά για ερωτικά ποιήματα, αν δεν προλάβαινε να μου χαλάσει τη διάθεση προφέροντας το όνομα του άλλου:

«Ο Μάριος προχτές που έλειπες έβγαλε εκατόν είκοσι, το πιστευείς;» ξεστομίζει ασθμαίνοντας καθώς στρίβουμε στη Φιλελλήνων.

«Τον ξέρω αρκετό καιρό για να μην πιστεύω τίποτε από όσα λέει», της απαντάω αδιάφορα, μα από μέσα μου βράζω, γιατί ο Μάριος είναι ο λόγος που η Ναταλία δε νιώθει την ανάγκη να περπατάει στο πλάι μου.

Ο Μάριος είναι ο λόγος που τις αλυσίδες στην απέναντι βιτρίνα τις νιώθω στα χέρια μου, και κάθε φορά που ακούω το όνομά του να βγαίνει από τα χείλη της, εκείνο το δερμάτινο μαστίγιο γεμίζει χαρακιές το σώμα μου.

Μέχρι το Σύνταγμα έχω υποκύψει στις πληγές μου.

Περιμένουμε αμίλητοι ως τις πεντέμισι να ξεκινήσουν τα δρομολόγια του Μετρό. Καθόμαστε σ' ένα παγκάκι, κι όσο ξημερώνει, τόσο ζαρώνω στο πλάι της – πλάσμα της νύχτας προορισμένο να πεθαίνει στο φως. Χαζεύω κάτι περιστέρια στην πλατεία που τοιμπολογάνε τα τρίμματα μιας τυρόπιτας. Εισβάλ-

λει αναπάντεχα στη σκέψη μου η αφίσα της γυμνόστηθης που ήταν κολλημένη στη βιτρίνα του sex shop. Σβήνω το ηδυπαθές βλέμμα της και βάζω στη θέση του εκείνο της Ναταλίας. Ύστερα η εικόνα ξεθωριάζει κι απομένουν δυο περιστερία στην πλατεία να διεκδικούν την ίδια μπουκιά.

Πώς συνήθισα έτσι, να αρκούμαι στο λίγο;

Χρόνια τώρα ζω στο σκοτάδι, σε μια φαντασίωση. Με σιγοτρώνει η υγρασία στη λέσχη του Ξανθού – την ακούω να κυλάει πίσω από τις γυψοσανίδες –, τη μέρα κοιμάμαι κι όταν ξυπνάω κρύβομαι στις γωνίες, πενθώ τον έρωτά μου για τη Ναταλία – βαρέθηκα το άδειο κρεβάτι, την πάλη με τα κρύα σεντόνια, μου λείπει ένα γυναικείο χνότο κι η μυρωδιά του λάτεξ.

Τα περιστερία πέταξαν μακριά, χορτασμένα. Κοιτάζω τώρα το λευκό πρόσωπό της, έτσι που κάθετα ήσυχη δίπλα μου στο παγκάκι, και η σκέψη πως σε λίγο θα αποχωριστούμε με καίει. Φταίνε τα καταραμένα γενέθλια. Στο συρτάρι του γραφείου μου έχω ένα μπλοκάκι που γράφω κάτι σκόρπιες σκέψεις επειδή δεν έχω κάποιον να τις μοιραστώ φωναχτά. Σε μια σελίδα του έχω γράψει με κεφαλαία:

ΣΙΧΑΙΝΟΜΑΙ ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ

Κόσμος πάει κι έρχεται – «λες να βρέξει σήμερα την ώρα που θα κοιμόμαστε;» μονολογεί υπνωτισμένη από το πηγαινέλα των ανθρώπων της πρωινής βάρδιας, ενώ το πρόσωπό της γίνεται όλο και πιο λευκό όσο πλησιάζει η μέρα. Τα κατάξανθα μαλλιά της χρυσίζουν στο ελάχιστο φως, μοιάζει να ανήκει κάπου αλλού. Θέλω να της πω να προσέχει τον εαυτό της, να βγαίνει περισσότερο στον ήλιο, να τρώει καλά, να παίρνει βιταμίνη D. Θέλω να της πω πως σήμερα είναι τα γενέθλιά μου και πως στο μπλοκάκι που έχω στο συρτάρι μου, σε μια σελίδα, έχω γράψει μια σκέψη, κάπως σαν προσχέδιο μιας άλλης, μεγαλύτερης: Η Ναταλία είναι η Ευρυδίκη μου, και όλο προσπαθώ να την τραβή-

ξω από το σκοτάδι, να γίνει κομμάτι της μέρας μου, μα όλο κάτι κάνω λάθος και παραμένει αυτή πεισματικά εκεί, στο μαύρο, στη λέσχη του Ξανθού, στην αγκαλιά του Μάριου – κούκλα σε βιτρίνα της λεωφόρου Συγγρού.

Κατεβαίνουμε στον υπόγειο σταθμό. Οι κυλιόμενες σκάλες την παίρνουν μακριά μου, καταδύεται σε απύθμενα βάθη και η ομορφιά της φωταγωγεί τις σήραγγες του Μετρό. Φτάνουμε στην αποβάθρα, και τη στιγμή που πλησιάζει ο συρμός, βρίσκω ευκαιρία να γείρω το κορμί μου προς αυτή, ίσα για να αγγίζονται οι ώμοι μας, λες και το εκκωφαντικό στρίγκλισμα του συρμού πάνω στις ράγες θα κρατήσει κρυφές τις αληθινές μου προθέσεις. Καθόμαστε δίπλα δίπλα, κι ίσως στα μάτια ενός ξένου, μόνο για λίγα λεπτά, να μοιάζουμε με αληθινό ζευγάρι που ξυπνά το πρωί στα ίδια τσαλακωμένα σεντόνια.

Χωρίζουμε στην Αττική.

Εκείνη παραμένει μισοκοιμισμένη στη θέση της κι εγώ σηκώνομαι για ν' αλλάξω τρένο. Αποκαμωμένη από την κούραση, μοιάζει να ξεχνάει πως υπάρχω δίπλα της, πως την κοιτάζω με την ελπίδα να δω κάποιο σημάδι που μέχρι τώρα μου περνούσε απαρατήρητο, ένα κάποιο βλέμμα που ίσως σημαίνει: Μην κατέβεις στη στάση σου, έλα μαζί μου μέχρι το τέλος.

Όταν οι πόρτες του συρμού κλείνουν πίσω μου, γυρίζω να την κοιτάξω για μια ακόμη φορά, να ευλογήσω με το βλέμμα μου το υπόλοιπο της διαδρομής της, και έτσι αναπάντεχα τη βλέπω να βρίσκεται όρθια για πρώτη φορά πίσω από το τζάμι και να μου κάνει νοήματα με τα χέρια:

«Παύλο!» συλλαβίζει – φοβάται πως δε θ' ακουστεί κι ανοίγει διάπλατα τα χείλη της, να μπορώ να τα διαβάσω. «Παύλο, ξεχάστηκα!» κάνει σινιάλο με το χέρι της και γελάει σαν μικρό κορίτσι.

Ακριβώς πριν το βαγόνι ξεκινήσει και τη χάσω από τα μάτια μου, προλαβαίνω να διαβάσω τα χείλη της: «Χρόνια πολλά!»

Ένα γλυκό μούδιασμα απλώνεται σε όλο μου το κορμί, ένα αβίαστο χαμόγελο σπάει το άγουρο πρωινό, κάπως σαν την πρασινάδα που βρίσκει τον τρόπο να φυτρώνει ανάμεσα στις κρύες πλάκες των πεζοδρομίων, στους τσιμεντένιους αρμούς.

Το ανέλπιστο αυτό χαμόγελο μένει κολλημένο πεισματικά στα άγρυπνα μούτρα μου σε όλη τη διάρκεια της διαδρομής. Κλείνω τα μάτια. Νιώθω όλη την ένταση και τον ηλεκτρισμό. Ονειρεύομαι τις σπίθες που γεννιούνται από την τριβή καθώς οι συρμοί μας τρέχουν προς διαφορετικές κατευθύνσεις και πάνω στο καυτό μέταλλο της ράγας καθρεφτίζεται το ωχρό πρόσωπό της. Μια σκέψη σχηματίζεται σιγά σιγά στο μυαλό μου. Τη δουλεύω έτσι με τα μάτια κλειστά, μέχρι να έρθει η ώρα να φτάσω στο σπίτι, να ανοίξω το συρτάρι του γραφείου και να τη γράψω στο μπλοκάκι μου:

Κόκκινο, μούρο,

κόκκινο, μούρο.

Η αλληλουχία έσπασε, το ξόρκι λύθηκε, αυτό δεν είναι ένα οποιοδήποτε βράδυ, αντίγραφο ενός άλλου. Ήμερώματα 15 Σεπτέμβρη 2008. Σήμερα η Ευρυδίκη μου έκανε ένα μεγάλο βήμα προς το φως.

Υπομονή.

Μη γυρίσεις ακόμη να την κοιτάξεις.

15 Σεπτέμβρη 2008

Εύκολη Δευτέρα

Το βράδυ της Δευτέρας είναι το ευκολότερο.

Ο Ξανθός λέει πως δεν υπάρχουν δύσκολα κι εύκολα βράδια, αρκεί να γυρίζει ο τροχός και να γεμίζουν οι τσέπες μας. Βέβαια οι τσέπες των άλλων έχουν αδειάσει για τα καλά μέσα στο

Σαββατοκύριακο, η κίνηση στα τραπέζια είναι αραιή, κανείς δε θέλει να μένει ξύπνιος μέχρι πολύ αργά. Η ανυπομονησία μου με έκανε να ξεκινήσω νωρίτερα από το σπίτι, και στις οκτώ και μισή αντικρίζω κίτλας τη λεωφόρο Συγγρού, που μοιάζει φωταγωγημένη ειδικά για την εορταστική περίσταση.

Απόψε είναι το βράδυ της ίδιας ημέρας που το πρωί η Ναταλία μου ευχήθηκε χρόνια πολλά για τα γενέθλιά μου. Είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό. Υποθέτω ότι έμαθε πως γιορτάζω από τον Μάριο, αλλά αυτό δεν επισκιάζει τον ενθουσιασμό μου. Σταμάτησα μάλιστα σε κάποιο ζαχαροπλαστείο και αγόρασα ένα κουτί γλυκά. Την ώρα που πλήρωνα στο ταμείο σκεφτόμουν: Έτσι έπρεπε να είναι όλη μου η ζωή, εύκολες Δευτέρες, με γλυκά στο ψυγείο.

Ένα ασήμαντο άνοιγμα των χειλιών της, δυο λέξεις συλλαβιστές τόσες ώρες πριν μέσα από το βαγόνι αρκούν για να κάνουν τα πάντα να μοιάζουν αλλιώς στα εικοστά όγδοα γενέθλιά μου. Η νέον επιγραφή του καφέ-μπαρ Άνεσις εκπέμπει μια πρωτόγνωρη κίτρινη λάμψη και η τζαμαρία της πρόσοψης μοιάζει φρεσκοπλυμένη. Μέσα στο μαγαζί όλες οι επιφάνειες αστράφτουν γιατί ο μπάρμαν έβρεξε ένα πανί με βότκα και σκούπισε ένα ένα τα τραπεζάκια, αφήνοντας για το τέλος τη μεγάλη δρύινη μπάρα – αυτή την προσέχει περισσότερο, και όταν τελειώνει με την απολύμανση, σκύβει πάνω στο ξύλο και το φιλάει λες και είναι κανένα εικόνισμα.

«Νωρίς νωρίς σήμερα», λέει με τη γεύση του ξύλου ακόμη πάνω στα χείλη κι έπειτα βλέπει στο χέρι μου το κουτί απ' το ζαχαροπλαστείο.

«Κέρδισες κανένα λαχείο;» ρωτάει με ψεύτικο ενδιαφέρον.

Εδώ μέσα, από τον μπάρμαν μέχρι τις καθαρίστριες, όλοι ξέρουν καλά πως κανείς ποτέ δεν κερδίζει τίποτα, ενίοτε μιμούνται και την προφορά του αφεντικού – «the house wins» – κι όμως,

για κάποιον μυστήριο λόγο, όλοι πιστεύουν πως μόνη περίσταση άξια εορτασμού είναι να έχεις κερδίσει κάτι.

«Έχω γενέθλια», λέω χαρωπά και κάθομαι σ' ένα τραπέζι που μου φαίνεται κι αυτό καινούργιο.

Το μαγαζί είναι εντελώς άδειο και η τεράστια τηλεόραση στον τοίχο δείχνει έναν ποδοσφαιρικό αγώνα που δεν ενδιαφέρει κανέναν.

«Είναι κάτω ο Ξανθός», μου ανακοινώνει ο μπάρμαν αδιάφορα, γυαλίζοντας βαριεστημένα ένα ποτήρι.

Το σηκώνει κάθε τόσο στο φως και το επεξεργάζεται σαν να κρέμεται απ' τη γυαλάδα του η τύχη όλου του μαγαζιού.

Αυτό είναι ένα πρώτο πλήγμα στην ασυνήθιστα καλή μου διάθεση, γιατί ξέρω πως για να βρίσκεται δευτεριάρτικα ο Ξανθός στο μαγαζί μάλλον περιμένει κάποιον καλό παίκτη – χάι ρόλερ στη γλώσσα του, με το πρώτο «ρ» βαρύ και ασήκωτο σαν να βάζει μπρος κάποια αλάδωτη μηχανή.

Παίρνω τα γλυκά και σηκώνω το ξύλο της μπάρας για να περάσω από πίσω, γιατί η μικρή πόρτα που γράφει WC με χρυσά γράμματα, δίπλα από κάτι στοιβαγμένα κιβώτια ούισκι, οδηγεί στο υπόγειο, εκεί όπου χτυπάει η καρδιά της επιχείρησης του Ξανθού. Το καφέ-μπαρ του ισογείου με τη νέον μαρκίζα είναι μόνο η βιτρίνα και σίγουρα ένας από τους υπαλλήλους της – ο μπάρμαν – έτσι το αντιμετωπίζει, αφού τον βλέπω να κοιτάζει με απέχθεια τις δαχτυλιές που άφησα στη φρεσκοπλυμένη δρύινη μπάρα. Ρίχνει γρήγορα λίγη βότκα στο πανί του και την τρίβει με πατρική στοργή.

Είμαι ήδη πίσω από την πόρτα, όταν ακούω ένα ρουφηχτό φιλί.

Το ψεύτικο ντεκόρ του καφέ-μπαρ Άνεσις – οι μυστικές πόρτες, ο κρυφός φωτισμός πίσω από τα αλφαδιασμένα μπουκάλια τζιν, ο ερωτοχτυπημένος μπάρμαν και τα άδεια τραπέζια – εί-

να στην πραγματικότητα περιττό, μα ο Ξανθός επιμένει πως οι άγραφοι νόμοι της νύχτας αλλάζουν απροειδοποίητα. Όταν έρθουν τα δύσκολα, εκείνος θα είναι πανέτοιμος, ενώ διάφοροι άλλοι ατζαμήδες θα τρέχουν πανικόβλητοι να κρύψουν τις τσόχες τους κάτω από καρό τραπεζομάντιλα. Κι έπειτα είναι ακριβώς αυτή η ημιπαράνομη αίσθηση, παρέα με την ανωνυμία που υπόσχεται το θρυλικό αυτό υπόγειο στις αρχές της Συγγρού, που κάνει τη λέσχη του Ξανθού δημοφιλή σε κάποια από τα πιο γερά πορτοφόλια του σιναφιού.

Κατεβαίνοντας, μετράω από συνήθεια τα σκαλοπάτια της στριφογυριστής σκάλας που φτάνει μέχρι το υπόγειο – σε κάθε σκαλί και μια βαθιά ανάσα, σαν να επιχειρώ να εισέλθω σε κάποιο επιθυμητό στάδιο ύπνωσης, όπου τίποτα και κανείς δεν μπορεί να με αγγίξει. Χαζεύω τα μαύρα παπούτσια μου όπως βυθίζονται στην παχιά κόκκινη μοκέτα, ο ίσκιος μου μοιάζει ξένος. Αν και υπάρχουν διάσπαρτα καψίματα από τσιγάρο, η χουδωτή μοκέτα μυρίζει απορρυπαντικό πλυντηρίου. Αυτό το άρωμα φρεσκάδας δεν είναι δημιούργημα της φαντασίας μου, επειδή έτυχε σήμερα το πρωί να μου πει χρόνια πολλά η Ναταλία. Ολόκληρη η σκάλα, μαζί με την πόρτα με το χρυσό WC πίσω από το μπαρ, είναι όντως καινούργια κατασκευή. Δεν έχει περάσει ούτε μήνας που ο Ξανθός αποφάσισε πως το προσωπικό δε θα χρησιμοποιεί πια την ίδια είσοδο με τους πελάτες, στην πίσω μεριά του μαγαζιού.

Αφορμή στάθηκε ένας μικροσακωμός του Μάριου με κάποιον μεθυσμένο πελάτη, που όμως είχε ένα σωρό άσχημα επακόλουθα: μια έφοδο της αστυνομίας και το υποχρεωτικό λάδωμα, που στέρησε από τον Ξανθό τα κέρδη μιας ολόκληρης εβδομάδας, έναν στραμπουληγμένο καρπό του Μάριου, που αναγκάστηκε να δουλεύει δύο εβδομάδες με νάρθηκα, εντείνοντας έτσι το αίσθημα ανασφάλειας στην πιο φιλήσυχη μερίδα του πελατολογίου, τις

απειλές του Ξανθού πως θα απολύσει τον Μάριο, τα κλάματα και τα παρακάλια της Ναταλίας μέσα στο γραφείο του Ξανθού, τις απειλές της πως αν φύγει ο Μάριος θα φύγει κι εκείνη, ενώ εγώ να στέκομαι στην άκρη του διαδρόμου και να με λούζει κρύος ιδρώτας που η Ναταλία έπεφτε τόσο χαμηλά για τον Μάριο.

Τώρα, με την είσοδο αποκλειστικά για το προσωπικό, τα πράγματα επανήλθαν στους φυσιολογικούς τους ρυθμούς και οι μόνες απειλές που εκτοξεύονται από τον Ξανθό είναι πως, όταν αλλαχτεί η παχιά κόκκινη μοκέτα της στριφογυριστής σκάλας, το κόστος θα κρατηθεί από το μισθό του Μάριου, αφού όλοι ξέρουμε πως τα καψίματα από τσιγάρο είναι δικά του. Το μοναδικό τίμημα για εμάς τους υπόλοιπους είναι πως πρέπει να ανεχόμαστε τα διακοσμητικά στοιχεία που έχει στρατηγικά τοποθετήσει ο Ξανθός στον τοίχο.

Σε περίοπτη θέση, ακριβώς μετά το πλατύσκαλο, μια ασπρόμαυρη γκραβούρα της Καρίταινας – περήφανος τόπος καταγωγής του αφεντικού μας –, όχι πολύ διαφορετική από εκείνη που κοσμούσε κάποτε το χαρτονόμισμα των πέντε χιλιάδων δραχμών. Λίγο χαμηλότερα, μια έγχρωμη αεροφωτογραφία «Las Vegas by night», προφανώς για να συντηρεί τον δημοφιλή μύθο ανάμεσα στους εργαζομένους πως στα νιάτα του ο Ξανθός κατείχε σπουδαιότατη θέση σε κάποιο μεγάλο καζίνο στην Έρημο της Νεβάδα, και μόλις δυο σκαλοπάτια πιο κάτω, σε μια εσοχή του τοίχου, μια γύψινη Καρυάτιδα αγορασμένη από κατάσταση με τουριστικά είδη, εγκλωβισμένη πίσω από πλεξιγκλάς σαν να είναι κομμάτι γνήσιο που πρέπει να προστατευτεί από αρχαιοκάπηλους.

Στο τέλος της σκάλας, σχεδόν απέναντι από ένα μικρό αποθηκάκι που ο Ξανθός έχει μετατρέψει σε γραφείο του, δεσπόζει μια τεράστια μεταξοτυπία, το ασπρόμαυρο πορτρέτο ενός γηραιού άντρα με παπιγιόν, που ξεκάθαρα μοιάζει να ανήκει σε

κάποιον περασμένο αιώνα. Κυκλοφορούσαν διάφορες εκδοχές στους χώρους της λέσχης για την ταυτότητα του άντρα στο μυστηριώδες πορτρέτο, που, πριν βρεθεί σε αυτήν εδώ τη θέση, στόλιζε την είσοδο στο γραφείο του αφεντικού.

Η δημοφιλέστερη εκδοχή έλεγε πως επρόκειτο για τον προπάππου του Ξανθού, που κέρδισε στην πρέφα ένα εισιτήριο για τις ΗΠΑ, μα δεν κατάφερε ποτέ να φτάσει στη νέα γη, αφού στο κατάστρωμα του πλοίου μπλέχτηκε σε χαρτοπαικτικό καβγά, όπου εκτός από κάτι περισσευούμενος άσους τραβήχτηκαν και μαχαίρια. Όμως εμείς – δηλαδή εγώ, ο Μάριος, η Ναταλία, ο Γιαν κι ο Αλέξι –, που ήμασταν τα αγαπημένα παιδιά του Ξανθού, είχαμε περάσει από την κατήχηση του αφεντικού μας και ξέραμε καλά πως το πορτρέτο υπήρχε εκεί για εμάς τους κρουπιέρηδες – μπαμπούλας του επαγγέλματος, να μας θυμίζει πως δεν υπάρχουν εύκολες Δευτέρες.

«Εσύ ξέρεις ποιος είναι και δε μας λες», προσπαθούσε να με ψαρέψει μια παχουλή καθαρίστρια κάτι πρωινά που αργούσαμε να σχολάσουμε, κι έπειτα κοίταζε το πορτρέτο και μονολογούσε: «Το τούτο του πάντως είναι λεβέντικο, φέρνει στον Ξανθό».

Τέτοια ήταν η χαρά μου εκείνο το βράδυ, που θα μπορούσα να σταματήσω στο τέλος της σκάλας και να προσφέρω ένα γλυκό στον άντρα με το παπιγιόν που με κοίταζε απειλητικά μέσα από το κάδρο. Μα κάθε φορά που τον αντίκριζα, πετύχαινε το σκοπό του κι έριχνε πάνω μου μια βαριά σκιά.

Με τα γλυκά στο χέρι βλέπω τη Ναταλία και τον Μάριο να παιδιαρίζουν μπροστά από την κλειστή πόρτα του αφεντικού. Φοράνε ήδη τις στολές τους κι εκείνη σκύβει στο λαιμό του και τον φιλάει, έπειτα βάζει λίγο σάλιο στα δάχτυλά της και του καθαρίζει το σημάδι από το κραγιόν. Ο Μάριος γαργαλιέται και γελάει. Η Ναταλία σκύβει τότε και τον φιλάει ξανά. Λίγο μόνο προτού τα χείλη της απομακρυνθούν από την επιδερμίδα του, στρέφει τα

μάτια της προς το μέρος μου και με κοιτάζει απροσδιόριστα. Τα βλέμματά μας διασταυρώνονται για μια απειροελάχιστη στιγμή.

Αλήθεια με κοίταξε έτσι ή το φαντάστηκα;

Δεν μπορούσα να πω, μα κάτι μέσα μου ράγισε κι όλη η καλή μου διάθεση πήγε περίπατο. Ένωσα εντελώς γελοίος εκεί στο πλατύσκαλο με τα γλυκά στο χέρι – πέταξα όλο το κουτί στο καλάθι του διαδρόμου χωρίς να με πάρουν χαμπάρι και στάθηκα δίπλα τους σκυθρωπός.

«Παύλο, χρόνια πολλά! Γερός, δυνατός;» λέει ο Μάριος και με χτυπάει στον ώμο – το χέρι του είναι πάντοτε βαρύ. «Μας θέλει για ενημέρωση», γνέφει με το κεφάλι προς την πόρτα του γραφείου και μου κλείνει το μάτι.

Δεν προλαβαίνω να μιλήσω, γιατί ακούγεται από μέσα η φωνή του Ξανθού:

«Ήρθατε όλοι; Οι δίδυμοι;»

«Όχι ακόμη», απαντάει ο Μάριος και με το ζόρι κρατάει ένα πιχτό γέλιο, γιατί η Ναταλία τον τοιμπάει στο πλευρό.

Προτού τελειώσουν τα πειράγματά τους, εμφανίζονται στο τέλος του διαδρόμου οι δίδυμοι. Δε μοιάζουν καθόλου μεταξύ τους, δεν είναι καν αδέρφια, όμως επειδή είναι και οι δύο από την Πολωνία και τυχαίνει να έχουν γαλανά μάτια, ο Ξανθός επιμένει να αγνοεί οποιοδήποτε άλλο εξωτερικό τους γνώρισμα, όπως, λόγου χάρι, ότι ο Αλέξι είναι δύο μέτρα και πέντε εκατοστά, ενώ ο Γιαν δεν του φτάνει ούτε μέχρι το στέρνο.

Μια χούφτα άνθρωποι είμαστε όλοι κι όλοι η καρδιά της λέσχης του Ξανθού, και, όπως σε κάθε ενημέρωση, έτσι και σήμερα, μόλις μας βλέπει, ξαπλωμένος φαρδύς πλατύς στην περιστρεφόμενη πολυθρόνα του – ανοικονόμητος –, αρχίζει τους αγαπημένους του θεατρνισμούς:

«Πέντε παιδιά έχω εγώ – να!» ξεφυσάει και τεντώνει το τριχωτό του χέρι προς το μέρος μας ανοιγοκλείνοντας κάτι πρησμέ-

να δάχτυλα. «Πέντε λεβεντιές!» πίνει ύστερα με το άλλο χέρι ένα ένα τα παχιά του δάχτυλα και τα μετράει μπροστά μας.

«Ένα... δύο... τρία... πέντε παιδιά, πέντε δάχτυλα! Το καθένα διαφορετικό, μα όποιο και να μου κόψεις, το ίδιο θα με πονέσει», και μορφάζει από τον πόνο λες και ήδη αιμορραγεί.

Μένουμε και οι πέντε αμίλητοι, σε στάση προσοχής. Τέτοιου είδους φαιδρές εξομολογήσεις πάντοτε μας φέρνουν σε δύσκολη θέση, γιατί ξέρουμε πως στην πραγματικότητα ο Ξανθός έχει μόνο ένα παιδί – μια κόρη που εδώ και τέσσερα χρόνια σπουδάζει στο Σαιντ Μάρτινς. Από όλους μας, ο Γιαν έχει ένα λόγο παραπάνω να κοιτάζει αμήχανα στο πάτωμα, γιατί από τα πέντε παιδιά του Ξανθού, αυτός, λόγω ύψους, θα είναι πάντοτε ο «αντίχειρας».

Ο καλός πάτερ φαμίλιας δεν ξεχνάει ποτέ τα γενέθλια των παιδιών του, μα για τα δικά μου δε γίνεται κανένας λόγος. Καλύτερα έτσι, γιατί όσο βλέπω τη Ναταλία να στηρίζεται πάνω στον Μάριο, το στομάχι μου σφίγγεται και φοβάμαι πως, αν έστω και για ένα λεπτό στραφούν τα μάτια των άλλων πάνω μου, θα λυγίσω. Ο Ξανθός έχει κιόλας παρατήσει τις δακρύβρεχτες φιλοφρονήσεις και ζυγίζει με το αγελαδίσιο βλέμμα του την κατάσταση. Ποιος θα είναι απόψε το γερό χαρτί; Ποιος αισθάνεται δυνατός; Ποιος έχει έρθει ορεξάτος; Με λίγα λόγια, ποιος θα κάνει φύλλο και φτερό τον εφοπλιστή Πετρίδη;

«Χάι ρρόλερ! Χάι ρρόλερ!» επαναλαμβάνει κάθε τόσο ο Ξανθός λες κι εκπέμπει σήμα κινδύνου και το αλάδωτο μοτεράκι που κρύβει στον ουρανίσκο του έχει πάρει φωτιά.

Το παίζουμε αδιάφοροι και αποφεύγουμε το βλέμμα του Ξανθού, γιατί καθένας από εμάς θα προτιμούσε να φύγει ανθρακωρύχος στην Αγγλία παρά να δουλέψει μια ώρα απέναντι στον εφοπλιστή Πετρίδη. Μόνο ο Γιαν δείχνει άνετος, γιατί ξέρει πως ως «αντίχειρας» δε διατρέχει απολύτως κανέναν κίνδυνο